

ÖSTGÖTA- GRENADJÄREN

NUMMER 3 • 2022

Detta innehåll är hämtat från ett mycket gammalt dokument, återfunnet i en av min svärfars små bortglömda lådor.

Ett ark i ungefär våra dagars A5-format. Med tryck av ett gammaldags och svår-läst språk. På brunt silketunt papper tillverkat av stor andel textilfibrer. Fantastisk tryckkvalitet - fullt jämförbar med dagens rulloffset i dagstidnings-branschen.

Händelsen är från Gustav III:s Ryska krig, 1788-90, där konungen ville återerövra förlorad mark och hejda den ryska inblandningen i Sveriges inre angelägenheter. Händelsen beskriver en seger av flera under kriget, där slaget vid Svensksund 1790, kanske är det mest kända och ett av två segernamn på Livgrenadjärregementets fana. Det andra namnet är Valkeala 1790. Kriget slutade dock oavgjort utan gränsjusteringar. Kriget är för övrigt känt för 112 officerares uppror mot Gustav III, genom det så kallade "Anjalaförbundet". De ansåg kriget olagligt och ville dessutom begränsa konungens envælde. De genomförde egna förhandlingar med Rysslands regent, Katarina II. Hon litade dock inte på dem och gick dem därför inte till mötes. Anjalaofficerarna häktades men Jägerhorn, en ledande officer i förbundet, flydde till Ryssland och endast överste Hästesko avrätades. Övriga behandlades mildt.

I den följande nyhetsförmedlingen befinner vi oss mitt i kriget. Det handlar om Savolaxbrigaden, vilken var ett svensk/finskt förband som verkade i olika former 1775-1810.

Så till nyhetstidningen från 1700-talet:

Stockholm • Den 22 juni 1789, Måndag. Dageliga Tidningar Eller Dagligt Allehanda Fredags mitt, den 19 Junii, Barom. 25,74; 28 gr. Varmt, S, frömoln och Solrök, Dima och smått regn om eftermiddagen ifrån klockan 4 til 6; nederbörden var 41 1000:dels Dec. Tum. Lördagsmorgonen, Barom. 25,72; 22 gr. Warmt, SW, frömoln.

Berättelse, som til Kongl. Regeringen blifwit afgifwen, om den i Savolax och Christina.

Sednast förefallne Träffning emellan Ryskea och Svenska Trupperne, hvilka sednare woro anförde af Brigade-Chefen, Översten och Rid-daren av Kongl. Swärds- och Franska Orden pour le merite Steding.

Sedan Fienden med en styrka af ungefär 6000 Man, den 11 Juni brutit in öfver Gräntsen i Christina Soden, anfallit och forcerat Svenska Posteringen wid (xyro) under Majorerne Xxxx (*namnet oläsligt pga veck i papperet*) och Stichts Befäl, samt tågat fram åt St. Michel, för att äfwen därifrån belogera våra Trupper och där bemäktiga sig därwara Magaziner, hade densamma redan den 12 midnatstiden nalkats xxxxx (*oläsligt ortsnamn*) och börjat at attackera wid Porosalmi, hwarest Öfwerste Steding sjelf war honom til mötes. Striderne börjades med en hart eld af Handgewären och Haubitserne, hwilka senare i synnerhet beswärade våra Troupper, samt beswarades icke mindre häftigt av Öfwerste Steding, ehuru han ägde mera än 2:lk. Vartie Canoner, hvaraf han sig betjena kunde, och continuerade Affairen utan uppehåll i 17 timmars tid, til dess Fienden änteligen blef nödsakad at draga sig tillbaka til Christina, sedan han lämnat 250 döda på fältet, och åtskillige få Officerare som Gemene blifwit fångne och blesserade. Fiendens förposter blefwo stående i Puudula 3:4dels mil från Bataille-platsen.

Alla de gjorde Fångar hafwa intygat, at Fienden war öfwer 5000 Man stark samt anförd af Generalerne Michelson, Rautenfelt och en annan Generals-person, hvars namn icke ännu är bekant, men hwilken skall blifwit swårt blesserad. Johan Georg Sprengtporten skall efter Fångarnes utsago äfwen hafwa varit med. Under hela Affairen hafwa våra Troupper fådtat (*förklaring: slagits, stridigt, "fightats"*) med en owanlig ifwer och Officerarne i synnerhet utmärkt sig genom tapperhet. Österbottens Regemente, som var kallat till Cerours, ankom icke förr än wid slutet av Affairen, men de förvundige Canoner detsamma medbragte, hufwudsakligen at decimera Träffningen. Detta Regemente gjorde 6 1/2 mils väg inom 24 timmar, och för at hinna fram i tid, sprungo Soldaterna större delen af den fina milen. Öfwerste Gri-

penberg har blifwit blesserad och Captaine v. Döbeln skadad af en Contusion i hufwudet. Wår förlust wid Affairen i Dorofalmi, woro 3:ne Officerare och 32 Soldater, som blefwo till döds skjutne; blesserade blefwo 10 Officerare och 100 Soldater. Däremot omtala de sist gjorde Fångar 700 döda och blesserade på Fiendens sida.

Från Fienden blefwo tagne och å Bataille-platsen upsamlade 2:ne st. Amunitions-Kärror fulla med med Patroner, 258 st Gewär, 108 st. Sablar, 146 st. Banderoller, 23 st. Tägare, Dito, 115 Tader, 11 st. Jägare-Kappor, 176 st. Mössor, 74 st. Flaskor af Bleck och 2:ne Cosaque-Spjut. Huru tillgången varit wid första Uttaguen, då Posteringen wid Ryro forcerades, är ännu icke bekant. Det enda man wet, är at någre Officerare blifwit fångne, dels blesserade, dels afdöde, en blesserad är återkommen til St. Michel och af Manskapet återkomma ännu stundeligen, så att wi äga hopp, at det wärkeligen sig så förhåller, som Ryske fångarne berättat, at icke mera än 43 Man där af kommit i Fiendens händer; men hälften för hela denna Commendering lära jämte Referse-Ammunition gådt förlorade.

Den uti Christina quarstående fiendtliga Corps, skall ännu bestå af 4000 Man Infanterie och af 1000 eller 1200 Man Cosaquer; men man äger det hopp at Överste Steding låter dem snart därifrån fördrifwa, emedan det egenteligen war dess fridlighet och en af honom tilstald habile Manoeuvre, hwarigenom wåre både Troupper blefwo i stånd at wid Porosalmi afslå och repoussera en mångfaldigt öfwerlägsen Fiende. Så snart en mera detaillerad berättelse om denna för wår Armee hedrande Träffning kan afgifwen warda, skall den äfwen uti hela dess widd meddelad blifwa. Emellertid kan det förtiena att nämnas, det i Ryska Infanteriet woro 2000 Man af Kejsarinnans Lif-Grenadierer, hvaraf 140 st. Stupat på platsen och af wåre Troupper begrafne blifwit.

Det var tuffa tider på 1700-talet. Men mycket är detsamma än i dag.

Redaktör Göran

Redaktionen har ordet **Sverige börjar vakna!**

Det här årets ryska angrepp på Ukraina 2022 kommer antagligen att gå till historien och säkerligen finnas kvar i våra minnen för mycket lång tid - precis som 2020 och 2021 då de flesta av våra normala vanor och betéenden stoppades av Corona-pandemin.

24 februari 2022 var det dock inte mikroskopiskt små "elakingar" som ställde till det, utan en maktgalen rysk president vars namn jag avskyr så pass att jag regelmässigt undviker att säga eller skriva det. Däremot hoppas jag innerligt att denna psykopat hamnar i det helvete där han sannolikt känner mer igen sig än i det alternativa slutmål som vi normalt önskar att vara nära och nära hamnar i när de lämnar oss.

I stort sett alla människor i vår del av världen har väl nästan inte alls anat eller misstänkt att någonting så fasansfullt skulle kunna inträffa i den tidsepok som vi lever i. Det värsta som har hänt i vår närhet sedan Andra Världskriget.

Det mänskliga lidandet har kommit att bli en del av vår dagliga mediakonsumtion. Den ena bilden efter den andra har avlöst varandra i en ständig mediastrom. Vi har tagit emot flyktingar. Vi har skänkt pengar.

Men vi har också bidragit med gåvor av mer "hårt slag". Jag tänker då på all den militära materiel som vi har skänkt till de stridande ukrainska enheter som uppenbarligen har beslutat sig för att INTE ge upp. Jag och många med mig har svurit framför våra TV-mottagare när vi har sett hur urskillningslöst ryssarna har demolerat det ukrainska civilsamhället... Jag hoppas innerligt att något liknande aldrig mer händer i vår del av världen.

Men kriget (för ett sådant är det, även om många väljer att avstå från den benämningen) kommer att pågå länge. Putins ny taktik som rapporterades i media 14 juni hade ett helt nytt budskap: Ryssland ska vinna kriget – med svältkris som drabbar delar av Afrika och Asien för att vinna kriget i Ukraina.

En del av Putins hungerplan är att svältande människor ska börja fly Nordafrika och Mellanöstern för att på så sätt destabilisera EU. Ukraina och Ryssland tillsammans för 30 procent av världens veteproduktion och för 20 procent av odlad majs. För miljarder av människor är grödorna en basföda och bland annat stora delar av Afrika och Mellanöstern har ett importberoende. Till exempel kommer 90 procent av vetet i Östafrika från just Ukraina och Ryssland.

Ukrainas spannmålsexport – en av de största i världen – hålls nu som gisslan av Ryssland. Vete och annan spannmål får inte lämna landet så länge västvärldens sanktioner mot Ryssland ligger kvar. Dessutom har ukrainska lagerlokaler som innehållit spannmål bombats vilket riskerar att öka den globala matkrisen.

Putins plan antas också syfta till att skapa flyktingströmmar från Nordafrika och Mellanöstern, områden som Ukraina försörjer med mat genom sin export - något som kommer att generera instabilitet i EU.

I dessa spår antas Ryssland skylla på Ukraina när svält och upplopp blir följderna av en global livsmedelskris – och använda det som ett slags utpressning mot landet.

När kommer detta att sluta? Hur ser vårt läge ut den dagen? Vad kommer närmast från galningen i Moskva? Lyckligtvis levererade samtliga medier i början av juni ett viktigt lägesbesked via SVT Nyheter: "Parkinson, demens och leukemi."

Ryktena om Vladimir Putins dåliga hälsa går varma. Men påståendena om att Putin skulle vara sjuk saknar bevis, och kan kopplas till ett västerländskt önsketänkade, menar Hugo von Essen, analytiker vid Centrum för Östeuropastudier.

– Många hoppas på att Putin ska fara illa eller ha hälsoproblem så att hans "krigiska vilja kan ta slut.

Sammanställt av
Göran Lindqvist

Du vet väl om att alla veteraner av olika slag från alla Linköpingsförband är varmt välkomna till våra träffar på Soldathemmet Ryttagårdskyrkan i Linköping.

Dessa ordnas vanligtvis två gånger i månaden klockan 18-20.

Kolla kommande möten genom att kontakta Carl-Gustaf Arkteg på 073-6405538 eller cgarkteg@gmail.com

SKRIV FÖR ÖSTGÖTAGRENADJÄREN!

Bland våra medlemmar finns det troligen många som har underbara minnen från sin tid vid det stolta Livgrenadjärregementet. Du som läser detta just nu är kanske en?

Så fatta pennan eller lägg fingrarna på ditt tangentbord och låt dina härliga minnen flöda!

Du behöver inte vara rädd för att vara amatör. Tidningen har en redaktion som lovar att ta hand om ditt material och preparera det för publicering. Det viktiga är alltså varken vad eller hur du skriver ner det du vill att vi ska kunna läsa om i kommande nummer. Det kan vara allt från långa berättelser till korta, roliga notiser.

Har du gamla foton så skicka gärna med dem. Vi lovar att du får dem i retur i oskadat skick.

Om du har roliga bilder men inte vill skriva text, så låna oss bilderna och enkla noteringar om vad de föreställer.

Redaktionskommittén

Hotet från spioner ökar i Europa

Detta faktum publicerade FOI på sin webbplats 16 maj.

En rad uppmärksammade fall som nyligen har lett till arresteringar och fällande domar visar att hotet från spioner tycks ha ökat i Europa under det senaste decenniet.

Ordet espionage i en ordbok.

I rapporten har forskarna använt öppna källor, främst tidningsartiklar, för att slippa diskussionen om det verkligen handlar om spionage eller inte. Bild: Casimiro PT/ Shutterstock.

— I tider av geopolitisk spänning ökar aktiviteten hos olika länders underrättelseorganisationer, säger Michael Jonsson, forskningsledare på FOI.

Tillsammans med analytikern Jakob Gustafsson har Michael Jonsson gjort studien *Espionage by Europeans 2010–2021*, där de analyserar öppet kända fall av infiltrations- eller insiderspionage. Totalt handlar det om 62 individer, varav 42 har fällts för spionage under den här tiden. Något som Michael Jonsson själv beskriver som ”toppen av ett isberg”.

— Vi har valt att använda oss av öppna källor, främst tidningsartiklar, för att slippa diskussionen om det verkligen handlar om spionage eller inte. Det är ett komplext ämne. Det finns väldigt lite data och behövs mer grundforskning. Detta är ett snävt urval men det ger ändå en relevant bild av läget.

Ryssland ligger bakom den stora majoriteten av alla spionfall

Från den aktuella tidsperioden finns spektakulära exempel på operationer som tros ha genomförts av ryska underrättelsetjänster, som giftattacken i Salisbury, mordförsöket på en bulgarisk vapenhandlare och sprängningen av vapenförråd i Tjeckien. Den nya studien visar även att Ryssland ligger bakom den stora majoriteten av alla spionfall i Europa.

— Det är svårt att beskriva en typisk spion, men i vår studie är det helt klart en man med baltisk bakgrund. Det stämmer också att Ryssland är den absolut dominerande mottagaren av spionage i Europa. Sedan finns det olika typer av spioner, vilket vi i vår studie beskriver som olika kluster som ägnar sig åt spionage, säger Michael Jonsson.

Ett sådant kluster är män med en bakgrund inom militären eller underrättelsetjänsten. En annan grupp består av konsulter, forskare eller tjänstemän på en myndighet. Forskarna hittade också en grupp av småkriminella smugglare i Estland, som användes som spioner. Potentiella spioner kan också rekryteras bland de som är ”Rysslandsväner” av ideologiska skäl.

— De mest värdefulla spionerna är sannolikt de som har tillgång till hemligstämplat material om stridskrafter, vapen och försvarsförmågan. Men du kan även vara intressant som spion om du har information om ny forskning, innovationer och ny teknik, säger Michael Jonsson.

Spionlivet är ganska oglamoröst

Vad är det då som gör att vissa tar steget och blir en spion? Studien har hittat vissa gemensamma nämnare; som en känsla av att känna sig förfördelad, hemma eller på jobbet, och att brottas med ekonomiska svårigheter.

— Det är personer som kan vara lite bittra över karriären, till exempel om de inte har befordrats som de har räknat med. Det finns vissa narcissistiska drag och rollen som spion får dem att känna sig viktiga och behövda. Vi såg även att flera hade problem med skulder, säger Michael Jonsson.

Rekryteringen av en ny spion börjar ofta försiktigt genom att underrättelseofficeren ber om oskyldig information som redan finns i öppna källor. Efterhand ökar kraven på information och då kan det ofta vara svårt att dra sig ur. Studien visar på några fall av utpressning och hot mot närstående när någon försöker dra sig ur.

— Till en början betalar man även för mindre värdefull information, så att spionen vänjer sig vid tillvägagångssättet. Underrättelseofficeren som hanterar spionen är också mycket vänskaplig för att skapa ett förtroende. Den som sedan ändå vill dra sig ur kan bli utpressad, till exempel har vi ett fall med estnisk spion med militär bakgrund som hade småbarn, där hans familj hotades, säger Michael Jonsson.

Det är en ganska oglamorös bild av spionlivet som beskrivs i studien och några enorma summor pengar handlar det heller inte om. En studie från USA visar att inte ens de mest välbetalda spionerna tjänade

mer än en miljon dollar totalt.

— Givet det enorma risktagandet det innebär och de relativt begränsade ersättningarna i förhållande till insatserna är det ingen vidare bra affär att vara en källa. Det handlar snarare om en cynisk exploatering av sårbara individer. Vår studie handlar också om misslyckade spioner eftersom de alla har åkt fast.

På frågan om det inte finns någon sanning i alla spionfilmer och böcker med fala kvinnor, alkohol och lyxhotell svarar Michael Jonsson att de trots allt innehåller ett korn av sanning.

— För en viss grupp av spioner, främst de högst värderade källorna, sker överlämnandet av information ofta i tredje land. Då förekommer det alkohol, restaurangbesök och hotellvistelser. I fallet med svensken som spionerade på Volvo och Scania arresterades han till exempel på krogen med en stor summa kontanter på sig, säger han.

Krig föder fler spioner

Studien konstaterar att flest aktiva spioner finns i Norra Europa och i Baltikum. Sverige har i sammanhanget ett utsatt geografiskt läge. På frågan om hur många spioner det kan finnas i Sverige svarar Michael Jonsson att förutom spionen på Scania och Volvo är ytterligare två personer anhängna i väntan på rättegång i ett separat fall.

— Det går inte att säga, men Säpo räknar med att en tredjedel av personalen vid ryska ambassader brukar vara underrättelseofficerare. Det skulle innebära 10–15 personer på ryska ambassaden i Stockholm.

Michael Jonsson tror att fall av spioneri kommer fortsätta att öka, inte minst mot bakgrund av Rysslands krig i Ukraina. Historien visar att krig alltid föder fler spioner. Till exempel var Stockholm i neutrala Sverige en tummelplats för spioner under andra världskriget. I dag är troligen Bryssel med alla sina internationella institutioner en liknande plats.

— Det här är ett hot som vi måste ta på allvar! Och i takt med att det världspolitiska läget försämrats kommer spionaget bara att öka. Bara sedan vi avslutade rapporten har det tillkommit ett flertal nya fall som sannolikt kommer att gå till rättegång, säger Michael Jonsson.

VISA DIN LOJALITET & TILLHÖRIGHET!

Du som är medlem i Livgrenadjärföreningen är väl stolt över det? Då ska du också visa att du är det genom att förse dig med våra profilprodukter. Just nu kan du handla till reapis!

Profilprodukter

CD med Östgöta Hv-musikkår	50:-
Fällkniv m ädelträskaft (bild ovan)	200:-
Livgrenadjärslips (nya sidenmodellen)	400:-
Slipshållare	100:-
Kniv (typ Mora - se bild ovan)	150:-
Kavajnál	100:-
Telegramblankett	10:-
Tygmärke "Livgrenadjär"	50:-

Böcker & skrifter

"Olof Landelius drar i fält"	20:-
"Livgrenadjärbiografier"	50:-
"Livgrenadjärregementet, slutet"	50:-
"Samtal om Linköpings garnison"	50:-
"Livgrenadjären i krig, fångenskap"	100:-
"Livgrenadjärregementet 1928-1961"	50:-
"Rusthållsdivisionen 1791-1816"	100:-
"Andra Livgrenadjärregementet"	100:-

Beställ hos kassören haerjo@spray.se.

Då hjälper du oss att omvandla lagerprodukter till pengar - de som vi behöver så väl.

Livgrenadjärföreningens styrelse 2020-2021

Ordförande: Lage Svensson
Telefon: 0733 87 37 89
e-post: lage.s@hotmail.se

V Ordförande: (Vakant)
Telefon: —
e-post: —

Sekreterare: Claes-Henric Löfgren
Telefon: 0703 85 34 63
e-post: chlofgren@hotmail.com

Kassör: Hans-Erik T Johansson
Telefon: 0706 94 62 43
e-post: haerjo2019@gmail.com

ÖG-redaktör: Göran Lindqvist
Telefon: 0708 436 346
e-post: gli@massmedia.se

Arkivarie: (Vakant)
Telefon: —
e-post: —

Ledamot: Håkan Karlsson
Telefon: 0734 44 61 27
e-post: hakan.p.karlsson@hotmail.com

Ledamot: Erik Lindberg
Telefon: 0730 84 38 38
e-post: aoklindberg@hotmail.com

Ledamot: Ola Nilsson
Telefon: 0703 02 61 08
e-post: ola.nilsson52@gmail.com

Ledamot: Lars Nord
Telefon: 0708 80 34 52
e-post: larsnord58@gmail.com

ÖSTGÖTA- GRENADJÄREN

Årgång 83 • Nummer 3
ISSN 1654-854X

Ansvarig utgivare:

Lage Svensson

Redaktion:

Lage Svensson, Hans-Eric T Johansson,
Göran Lindqvist, Lars Nord och Joanna
Sjöländer.

Redaktör & producent:

Göran Lindqvist
Parkvägen 18, 595 57 Mantorp
E-post: gli@massmedia.se

Kommande nummer:

Mars 2023.

Manusstopp 5 mars 2023.

Vid användande av artiklar och/eller
bilder ur tidningen ska källan anges.

Livgrenadjärföreningen, medlemsavgift:

200 kronor per år.

Fyra nummer av Östgötagrenadjären
ingår. Betalas till plusgirokonto
13 37 31-0 senast siste mars.

Stöd Östgötagrenadjären!

Sätt i din gåva på PG-kontot ovan.
Skriv GÅVA samt ditt namn.

Uniformskavalkaden ska återuppstå!

Är DU intresserad av att vara med iförd någon ståtlig uniform från förr?
Hör då av dig till ordförande Lage Svensson.

